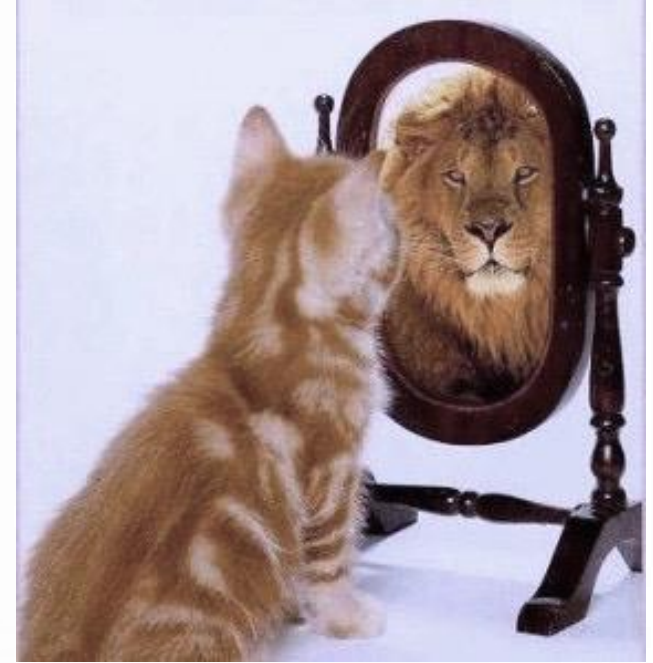

Sosyal Algı ve Atıflar

Sosyal Algı

- Toplumun da etkisiyle kişiler yada nesnelere hakkında oluşturduğumuz tutumlar sosyal algıya karşılık gelir.
- Başkaları hakkında veya başka nesnelere hakkında kararlar verirken yada onlara ilişkin tutumlar geliştirirken farklı özelliklerden etkileniyoruz (Karşımızdakinin ne dediği, ne yaptığı, dış görünüşü vs algımızı etkiliyor)

Sosyal Algı

izlenim Oluşumu

- Karşımızdaki birey hakkında onu tanımasak dahi, onunla ilgili bir takım bilgiler toplarız.
- Kişinin neye benzediği, nasıl görüldüğü (hale etkisi), sorduğumuz soruya nasıl yanıt verdiği, tavrının nasıl olduğu topladığımız bilgilerden bazılarıdır
- Bunun sonucunda karşıdaki birey hakkında bir fikir oluştururuz. Yani bilgileri örgütleyip kişiyi nitelendiririz. Buna *“izlenim oluşturma”* denir.

Sosyal Algı

- izlenimleri etkileyebilecek başka özellikler de var:

-Öncelik-sonralık etkisi (Asch, 1946)

Akıllı, olgun, çalışkan, çekingen, saldırgan ve inatçı

-Çizgisel bütünlük ve uyum (uyumu bozan bir parça varsa algıyı etkiliyor)

Zeki, becerikli çalışkan, kararlı, sıcak, pratik, ithiyatlı

Yüklemeler (Atıflar)

- PEKİ NEDEN BUNU YAPIYORUZ?

- Çevremizi anlamlı kılmak

- Mantıksızlık yaşamamak

- Bilişsel anlamda tutarlılık sağlamak

- Olabilecekler hakkında tahminde bulunmak

Heider ve Yüklemelerin Doğuşu

- O halde genel anlamda çevrede gerçekleşen olay ve davranışlara ilişkin nedenler iki başlık altında toplanır:

İçsel nedenler

Kişinin kendisinden kaynaklanan, amacı niyeti güdüsü gibi faktörleri içeren nedenlerdir.

Dışsal nedenler

Kişinin kendisiyle ilgili olmayan çevresel faktörlerdir. Bu diğer bir kişi, bir durum ya da başka herhangi bir uyaran olabilir

Arkadaşınız sınavdan 40 aldı.
Bunun nedenine ilişkin açıklamalar ne olabilir

Tembel, başarısız, ders çalışmayı sevmeyen bir kişi

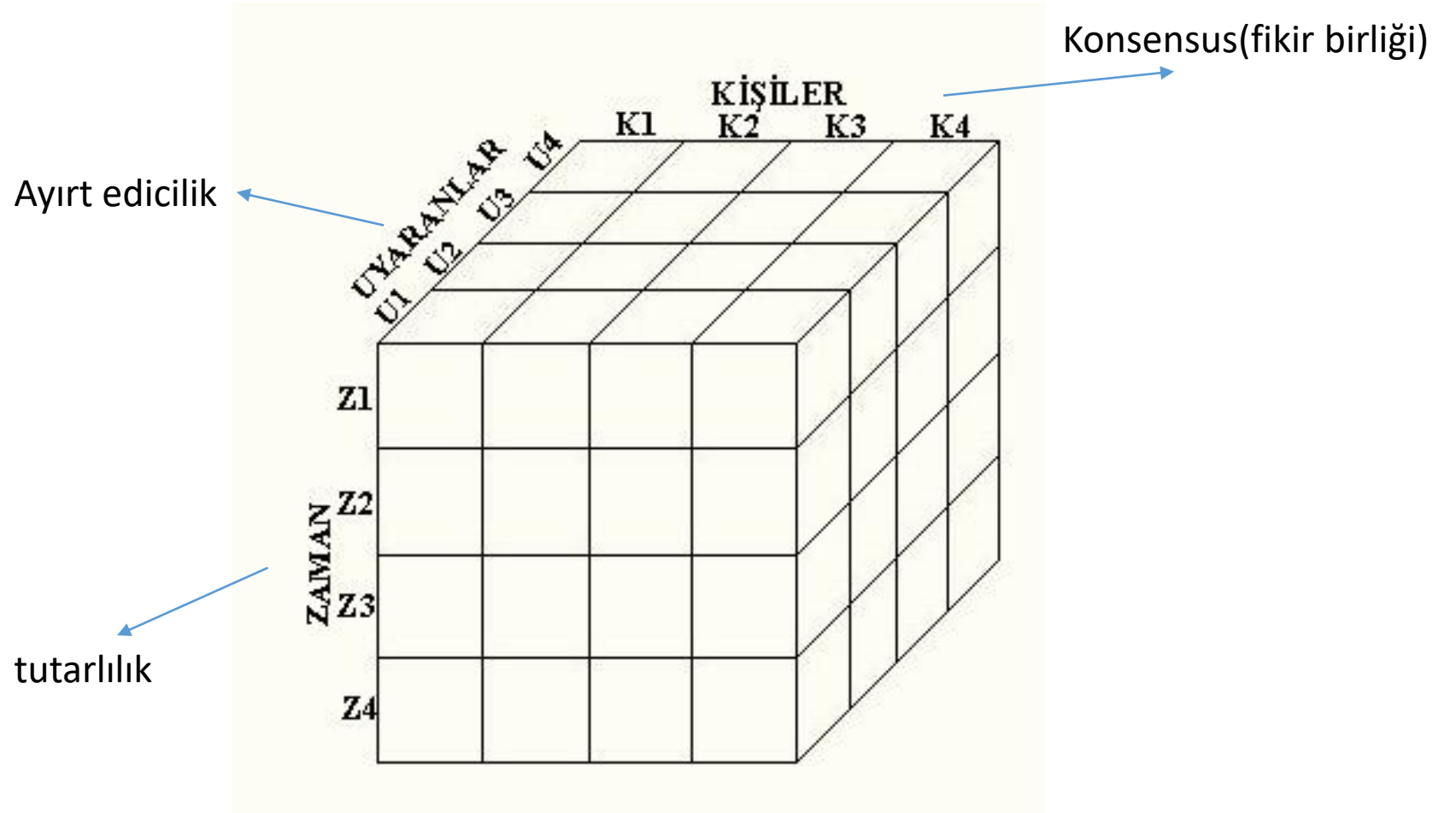
Sınav zordu, hastaydı, sınava geç geldi, uykusuzdu

Jones ve Davis'in Yükleme Kuramı

- Jones ve Davis'in ileri sürdüğü yükleme modeline göre aşağıdaki gibi bir tablo ortaya çıkar:

		SOSYAL ARZULANIRLIK	
		ÇOK	AZ
ORTAK OLMAYAN SONUÇLARIN SAYISI	ÇOK	Belirsizlik (önemsiz)	Belirsizlik (dikkat çekici)
	AZ	Belirginlik (önemsiz)	Belirginlik (dikkat çekici) Yüksek çıkarım

Kelley - Birlikte Değişim Modeli

Yükleme Hataları ve Yanlılıkları

- **Temel Yüklem Hatası**
- Yüklemeler yapılırken genellikle kişisel özelliklerin rolü abartılır ve içsel yüklemeler daha fazla yapılır buna temel yüklem hatası ya da yanlılığı denir.

Yükleme Hataları ve Yanlılıkları

- **Aktör-Gözlemci Yanlılığı**

- Kişiler bazen kendi davranışlarını açıklarken diğerlerinin davranışlarını açıkladıklarından daha farklı davranabilirler.
- İnsan kendi davranışlarını açıklarken aynı zamanda aktör konumundadır ve bu durum yüklemelerde değişiklikler meydana getirmektedir. Başkaları konusunda daha çok içsel yükleme yapılırken kendi hakkımızda daha çok dışsal(durumsal) yüklemeler yapıyoruz.

Yükleme Hataları ve Yanlılıkları

- **Benlik Yanlılığı**

- Özellikle başarı ve başarısızlık durumlarında farklı yüklemeler yaparız. Başarılarımızı daha çok içsel nedenlerde ararken başarısızlıkları dışsal nedenlere bağlarız. Bu da benliğimize hizmet eden bir yanlılık olur. Çünkü başarmaya yetecek kapasitemizin olduğunu düşünürüz ancak başarısızlık olmuşsa bunun kapasite ya da yetenekten çok başka dışsal faktörlere dayandırırız (hastalık, sınav zorluğu, uykusuzluk gibi)
- Bu durum benlik saygımızı yüceltmeye katkıda bulunur. Eğer başarısızlığı kendimize atfetseydik o zaman kendi gözümüzdeki değerimiz azalırdı.

Yükleme Hataları ve Yanlılıkları

- **İç Grup Yanlılığı (İç Grup Tarafgirliği)**
- Sosyal kimlik kuramıyla yakından ilgilidir
- Asgari grup paradigması.
- İç grubumuz bizim için değerlidir ve onun lehinde yüklemeler yapmaya eğilimliyizdir (Galatasaraylılar daha iyi insanlardır, Ankara Üniversitesi öğrencileri daha yüksek entellektüel seviyeye sahiptir).
- Dış grubun başarıları ya da olumlu davranışları ise genellikle dışsal faktörlere yüklenir.